

Malerisk mesterskap

Bjørn-Sigurd Tuftas utstilling i Galleri Sølvberget viser hvor langt det fortsatt er mulig å komme i malerisk fordypning.

OPPDATERT: 05.NOV.2003 07:18

PUBLISERT: 05.NOV.2003 07:18

Trond Borgen

Dette er på ett plan en meta-kunst, en lavmælt dialog med romantikkens malere (Böcklin, Friedrich) og med Tuftas egen sammenhengende maleriproduksjon de senere årene.

På et annet plan er dette en indre reise i maleriets virkemidler og vesen. Her rommer bildene motstridende meldinger til betrakteren: Vi ser et rutenett i flere av dem — en «grid» som er sentral i modernismens renhetsideal - likevel kan det virke som om der ligger noen slags landskapsformer bakenfor denne overflaten: Fragmenter av en verden vi ikke lenger kan gripe; kanskje en utopi som nå er oppløst i sine enkelte faktorer. Drømmen om Arkadia som ikke lenger finnes som en helhet, som stor fortelling, og som vårt postmoderne referansegrunnlag nå har dekonstruert.

Så finnes her romantikk, modernisme og postmodernisme i ett og samme maleri - selvmotsigende, men likevel meningsfullt. For Tufta bruker alt dette særdeles bevisst: Først forfører han oss med den svært sanselige, fysiske overflaten; dernest trekker han oss inn i mellomrommene mellom rutenettet: Vi går tett på for, om mulig, å tyde det som kan se ut som meningsbærende tegn - naturbrokker, kanskje - men som det er helt umulig å gripe. I stedet er det maleriene som griper oss, som trekker oss inn i en uendelig billedverden, med en kunsthistorisk klangbunn av veldige dimensjoner.

Mens Tufta tidligere anvendte et kunsthistorisk sitat direkte - den sveitsiske kunstneren Arnold Böcklins «Toteninsel» (De dødes øy) fra 1880-tallet - som serielle gjentakelser eller besvergelses i billedflaten, er disse nå redusert til abstrakte speilinger, skygger eller ekko av motivet - et ekko mer i vår bevissthet og erindring enn faktisk til stede i maleriene. Slik lader han, konseptuelt og malerisk, bildene med den dødslengselen og den muligheten for heroisk storhet som ligger i Böcklins motiv.

Men når selve motivet nå er rensset fra billedflaten, og det som står igjen er et dunkelt lys som bryter gjennom et tyngende mørke, trer den romantiske bruken av forestillingen om det sublimе klarere fram: Den overveldende naturen, som skaper opplevelsen av det sublimе - den subjektive følelsen av en storhet som både tiltrekker og skremmer samtidig; en glede som springer ut av smerten, den eksistensielle smerten mennesket aldri kan unnslippe - er nå erstattet av maleriet selv. Det er kunsten som kan gi oss denne opplevelsen av det sublimе, synes Tufta å si i sin utnyttelse av denne kanskje siste romantiske rest. Tydeligst ser vi dette i det store kat. nr. 3, hvor rutenettet har måttet vike for en overflate som umiddelbart kan synes monokrom svart. Gir du deg tid foran dette maleriet, vil du imidlertid etter hvert oppdage et vårt, subtilt og hypersensuelt fargespill: Små fragmenter av ulike farger bryter eruptivt ut av de svarte overflaten, eller synker inn i den.

Dette maleriet blir en dobbel kapsel: Det er en tidskapsel, hvor Tuftas møysommelige påføring av lag på lag av farger over en lang tidsperiode har bevart all den tiden det har tatt å skape dette maleriet; og det er en kapsel, en beholder, som rommer maleriets mange iboende muligheter. Her ligger et nærmest uendelig arsenal av maleriske virkemidler og visuelle uttrykk, så tettpakket, så kompakt, og i så stort format, at vi suges inn i denne sublimе billedverdenen, som vi også gjør det i Mark Rothkos malerier - ikke for å gå oss vill, men for å kunne forbli der inne for evig og alltid.